

Sjöfartspolitiska enheten

Handläggare, direkttelefon

Peter Skoog, +46104784939

Datum

2015-02-13

Vår beteckning

15-00180-2

Ert datum

Er beteckning

Näringsdepartementet

n.registrator@regeringskansliet.se

Sjöfartsverkets redovisning av arbetet med miljöledning 2014

Sjöfartsverket redovisar i bilagorna sitt miljöledningsarbete 2014 enligt förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter. Nytt för i år är att rapporteringen enligt förordningen (2014:480) om myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader samordnas med miljöledningsrapporteringen genom en ifylld excel-mall. Bilagorna har lämnats till Naturvårdsverket genom det webbaserade rapporteringssystem som genererar rapporten, där även excel-mallen har bifogats.

I handläggningen av detta ärende, som har avgjorts av stf generaldirektören Noomi Eriksson, har deltagit direktören för avdelningen Utveckling och Kompetens Ulrika Worge, chefen för enheten för Kvalitets- och Miljöledning Mats Uhrfelt, handläggarna Reidar Grundström och Peter Skoog, föredragande.

Noomi Eriksson

Peter Skoog

Bilagor

1. Miljöledning rapportering
2. Rapportering 2015 av energiuppgifter för 2014

Redovisning av miljöledningsarbetet 2014

Sjöfartsverket

Enligt förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter

Del 1 Miljöledningssystemet

Miljöcertifiering

Myndigheten är certifierad enligt ISO 14001.

Miljöpolicy

Sjöfartsverket är ett tjänsteproducerade affärsverk som levererar hållbara sjövägar och en myndighet som levererar kunskaps tjänster och värnar liv och miljö. I allt vårt arbete utgår vi från kundens behov. För oss är det en självklarhet att arbeta för en säker och hållbar sjöfart, som utvecklas för att möta framtida utmaningar och krav. Det innebär att vi erbjuder effektiva sjövägar, moderna tjänster och maritima partnerskap för dagens kunder. Det innebär också att vi arbetar för att utveckla vår verksamhet och bidra till sjöfartsnäringens utveckling för att främja framtida konkurrenskraft och tillväxt i ett hållbart samhälle.

Allt arbete i Sjöfartsverket ska präglas av affärsmässighet. I begreppet affärsmässighet inryms även vilket etiskt förhållningssätt som ska tillämpas. Vårt förtroende i omvärlden bygger på att varje anställd har rätt kompetens för sina arbetsuppgifter, är opartisk när han eller hon utöver sitt arbete och att vi följer gällande lagar, regler och interna styrande dokument. Våra beslut är sakligt grundade och vi ska alltid sträva efter att välja den mest kostnadseffektiva lösningen.

Vår strävan att uppnå en effektiv och långsiktigt hållbar verksamhet förutsätter en väl fungerande samverkan såväl internt som med våra externa samarbetspartners. För att uppnå det präglas vårt förhållningssätt av öppenhet, professionalism och engagemang med stort fokus på leverans. Vi ser staten som en koncern och strävar efter att uppnå en större nytta i ett samhällsekonomiskt perspektiv.

I alla våra verksamheter strävar vi efter ett uthålligt säkerhets- kvalitets- miljö- och arbetsmiljöarbete som utförs i samverkan av engagerade och ansvarstagande ledare och medarbetare. Vi ska bidra till att minimera sjöolyckorna på svenskt vatten och minska sjöfartens miljöpåverkan. I vår dagliga verksamhet prioriterar vi att minska vår resursförbrukning, våra utsläpp till luft och mark samt en korrekt hantering av vårt avfall. Genom kontinuerliga förbättringar i våra verksamheter samt genom att systematiskt arbeta för att förebygga ohälsa och förstärka faktorer som leder till att vi bibehåller och utvecklar god hälsa och välbefinnande hos våra medarbetare lever vi upp till våra kunders och ägares krav på en hållbar verksamhet. Det åstadkommer vi genom att sätta mål och att regelbundet följa upp, utvärdera och vidta nödvändiga åtgärder för att uppnå målen.

Genom att alltid leva efter vår verksamhetspolicy bidrar vi till att stärka

Sjöfartsverkets anseende och förbättrar därigenom såväl vår förmåga att påverka i angelägna frågor som vår möjlighet att attrahera engagerade medarbetare.

Miljöutredning

Miljöutredningen uppdaterades 2013.

Aktiviteter med betydande direkt och indirekt miljöpåverkan

1. Drift och underhåll av fartyg och båtar
2. Drift och underhåll av fastigheter, lokaler och övriga anläggningar
3. Avfall och restprodukthantering
4. Tjänsteresor
5. Vattenanvändning
6. Beslutsfattande inom Sjöfartsverkets kärnverksamhet

Interna miljömål

Sjöfartsverket har som strategiskt mål att verka för minskad miljö- och klimatpåverkan. De taktiska målen; vi minskar resursförbrukningen genom effektiv resursanvändning, vi arbetar aktivt för att minska utsläppen från vår egen verksamhet och vi strävar efter minskad miljöbelastning från sjöfarten. Mål i treårsplanen 2014-2016 samt i verksamheternas styrkort är;

1. Klarlägga förutsättningarna för en övergång till plastbojar inom vissa områden.
2. Förse tre större sjökabelberoende fyrar med alternativa energikällor.
3. Avveckla eller hyra ut 30 anläggningar som inte behövs i verksamheten.
4. Åstadkomma minskad miljöpåverkan från lotstransporterna.
5. I största möjliga utsträckning använda den nya tekniken inom e-tjänster inom Sjömansservice.
6. Alla egna bilar som uppfyller funktionskraven ska följa definitionen för miljöbil. 90 % av den totala drivmedelsförbrukningen för inköpta och leasade miljöbilar skall vara förnybart drivmedel.

Handlingsplan och åtgärder

Under året har hela verksamheten certifierats för miljö- och kvalitetsledning enligt standarderna ISO 14001 och ISO 9001. Nedanstående numrering följer de ovanstående listade interna miljömålen.

1. Under 2013 tog vi fram en rapport som jämförde plastbojar med stålbojar. Vi har med rapporten som underlag fattat beslut om att i görligaste mån köpa plastbojar.
 2. Vi har arbetat med teknik för att kunna byta ut sjökabelteknik till sol- och vindkraft. Vi har också tittat på möjligheten att från fartygen tända upp fasadbelysningen på fyrar i syfte att minska energiåtgången.
 3. Vi arbetar målmedvetet med en avvecklingslista för anläggningar som inte behövs i verksamheten.
 4. Vi jobbar efter ett bränslebesparingsprogram. Redan för 2013 sattes målet att minska bränsleförbrukningen med 10 procent.
- Vidare har det driftsatts 6 nya lotsbåtar med miljövänligare maskiner. Mätare för

elförbrukning har installerats i lotsbåtarna för att vi ska kunna mäta och sänka elförbrukningen under 2015 och framåt.

5. Vi marknadsför elektronisk utlåning av böcker och ljudböcker. Sjömansservice har under året inlett ett försök med interaktiv service och vägledning för sjöfolk vars fartyg besöker Landskrona och Oxelösund. Information om städernas utbud finns på Sjömansservice hemsida.

6. I Sjöfartsverkets Bilriktlinjer regleras att inköpta och leasade bilar skall vara miljöbilar. Avsteg från kravet om miljöbil kan i särskilda fall beslutas av avdelningschef.

Måluppfyllelse

Nedanstående numrering följer de ovanstående listade interna miljömålen.

1. Vi har under 2014 köpt in 24 st plastbojar av olika fabrikat.
2. Vi har solariserat tre anläggningar under året.
3. Under 2014 har sex anläggningar avvecklats.
4. En reduktion på 2,7 % av bunkerförbrukningen har skett under 2014 att jämföra med 5,3 procent vid utgången av 2013.
5. Vi ser att e-utlåningen ökar varje år i liten skala. Tillgången till internet är begränsad hos vår kundgrupp vilket gör att utvecklingen går sakta.
6. 73 % av den totala drivmedelsförbrukningen för inköpta och leasade bilar är förnybart drivmedel vilket inte uppfyller målsättningen. Detta beror på att vi har många miljöbilar som kör på diesel men inte allt är biodiesel. 92 % av bränslet till våra dual fuel bilar hade hög etanolblandning (85 %). När målet sattes var alla miljöbilar dual fuel bilar.

Kunskap och utbildning

- Ytterligare två personer har utbildats till interna miljörevisorer (ISO 14001). Totalt 17 internrevisorer är därmed utbildade.
- Ytterligare 507 personer har genomfört en webbaserad grundläggande utbildning om vårt ledningssystem, som är ett integrerat ISO 9001- och ISO 14001-system. Totalt 807 personer är därmed utbildade i ledningssystemet.
- 300 personer har genomfört en webbaserad grundläggande utbildning i kemikaliehantering.
- 290 personer har genomfört en webbaserad grundläggande utbildning i avfallshantering
- 20 personer har genomgått en grundläggande webb utbildning i farligt gods ADR-S.

IT för minskad energianvändning

Den tidigare påbörjade ersättningen av Sjöfartsverkets fysiska servrar med virtualiserade servrar har fortsatt, vilket minskar energibehovet för drift och kylning, dessutom slipper man utöka reservkraftskapaciteten. I dagsläget är ca. 240 av totalt 400 servrar virtualiserade. Energiförbrukningen av olika IT-utrustningar ses också över. Genom fortsatt konsolidering och utbyte av äldre utrustning, har vi under 2014 kunnat minska energiförbrukningen i datorhallen med ytterligare 10

procent under 2014. Jämfört med 2012 har vi över två år uppnått en besparing på 20 procent.

Den enskilde användaren rekommenderas att låta datorer gå ner i viloläge när de inte används. Sjöfartsverket reglerar att miljöaspekterna ska beaktas vid anskaffning av hårdvara (t.ex. möjligheten till återvinning, energiåtgången för PC:ar, servrar, skrivare, UPS, kylanläggningar etc.). All kasserad IT-utrustning sänds till en återvinningsfirma för att minska miljöpåverkan.

IT för minskat antal tjänsteresor

Användningen av systemen för e-möten, textmeddelanden, videokommunikation, närvarohantering m.m. fortsätter att öka. Varje månad genomförs över 100 e-möten med bild och/eller ljud på Sjöfartsverket. Ca. 350 personer använder systemet aktivt varje månad. Även externa deltagare kan bjudas in att delta i mötena. Sjöfartsverket har riktlinjer som säger att det innan resebeställning ska prövas om det är möjligt att ersätta resan med telefonkonferens, e-möten eller liknande.

Del 2 Uppföljning av miljöledningsarbetets effekter

Antal årsarbetskrafter och kvadratmeter

Antal årsarbetskrafter: 952

Antal kvadratmeter lokalyta: 53 759

1. Tjänsteresor och övriga transporter

Utsläpp av koldioxid

	Kg CO ₂ Totalt			Kg CO ₂ /årsarbetskraft		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
Flygresor under 50 mil	94 280	41 243	40 701	99	46	44
Bilresor	656 667	557 726	436 273	690	620	474
Tågresor	3,98	3,41	3,18	0,004	0,004	0,003
Bussresor						
Maskiner och övriga fordon	24 195 053	50 865 026	26 255 829	25 415	56 580	28 539
Sammanlagt ovan	24 946 004	51 463 998	26 732 806	26 204	57 246	29 057
Flygresor över 50 mil	306 954	199 395	186 237	322	222	202

Beskrivning av insamlat resultat

Verksamheten under 2014 har resulterat i ökat tjänsteresande. Den största delen av ökningen beror på att helikopter verksamheten inom Sjö- och flygräddning har inlemmats i Sjöfartsverkets verksamhet, vilket innebär att personalen ökade med drygt 50 personer. Utbildning på nya helikoptersystem skedde till stor del utomlands. Våra miljöbilar drivs i större omfattning med diesel. Andelen biodiesel av allt dieselbränsle till dessa bilar har ökat från 27 % till 33 % år 2014. Bensin med 85 % etanol används till nästan samma mängd som förra året.

Efter en mildare isvinter än föregående år har återigen bränsleanvändningen framför allt för isbrytarverksamheten minskat till samma nivå som 2012. I summan för 1.e, maskiner och övriga fordon, ingår för första gången helikopter verksamheten inom SAR.

Tjänsteresor med buss och med egen bil har inte kunnat sammanställas med rimlig arbetsinsats, men vi bedömer att kvantiteten är liten och planerar att inte åtgärda bristen.

Hur uppgifterna är framtagna

Eget uppföljningssystem, Leverantörsuppgifter, Uppskattning (förklara på vilket sätt)

Buss och egen bil har uppskattats till noll därför att de är få.

Uppgifter som tagits fram på annat sätt, nämligen

1.1 a, c och b hyrbil samt 1.3 genom leverantörsuppgifter. 1.1 b tjänstebil, leasad bil och taxi och 1.1 e genom eget uppföljningssystem. Taxiresornas CO2-utsläpp har beräknats utifrån de kostnader som bokförts på särskilt konto samt genom ett medelvärde, framtaget 2013 från fyra taxiföretags uppgifter om koldioxidutsläpp och motsvarande kostnader under 2013. De fyra företagens kostnader utgör en mindre del av Sjöfartsverkets totala taxikostnader.

2. Energianvändning

Energianvändning i lokaler

	kWh totalt		
	2014	2013	2012
Verksamhetsel	5 814 780		
Fastighetsel	5 116 342		
Värme	4 434 489	26 395 890	25 063 003
Kyla	305 812	400 000	
Totalt	15 671 423	26 795 890	25 063 003

	kWh/årsarbetskraft			kWh/m ²		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
Verksamhetsel	6 108			108		
Fastighetsel	5 374			95		
Värme	4 658	29 361	27 242	82	551	493
Kyla	321	445		6	8	
Totalt	16 462	29 806	27 242	292	559	493

Energianvändning utanför lokaler

	kWh totalt		
	2014	2013	2012
EI	9 045 604		

Normalårskorrigerig

Värmeförbrukningen är inte normalårskorrigerad.

Förnybar energi

	2014	2013	2012
Verksamhetsel	98 %	%	%
Fastighetsel	92 %	%	%
Värme	52 %	36 %	1 %
Kyla	51 %	29 %	%
Utanför lokaler	100 %	%	%
Totalt	89 %	36 %	1 %

Beskrivning av insamlat resultat

För första gången har fördelningen på verksamhetsel, fastighetsel samt inomhus och utomhus av använd elenergi uppskattats.

Den största förändringen är att vi har ökat andelen förnybar energi. Från 36 procent

till 90 procent vilket främst följer av att vi 2014 har gått över till att använda så kallad grön el. (Notera att drivmedel till Sjöfartsverkets fartyg och båtar inte redovisas i detta avsnitt.)

Energianvändningen utomhus domineras av verksamhetsel (till fartyg, båtar, utebelysning), men fjärrvärme till Isbrytare vid kaj är också betydande. Den har ökat med 60 procent från 2013 vilket beror på en mildare isvinter då isbrytarna låg längre tid vid kaj då energibehovet tillgodsdes med fjärrvärme i stället för bunkrat fossilt bränsle.

Fördelningen av använd elenergi på verksamhetsel, fastighetsel samt inomhus och utomhus har gjorts genom uppskattningar av verksamhetsel vilket ger en viss osäkerhet. Den totala energianvändningen har dock till helt dominerande del mätts.

I denna rapporteringsmall tas endast elenergi med i energianvändning utanför lokaler. Sjöfartsverket använder även fjärrvärme till isbrytare när de ligger vid kaj i Luleå och olja i avisningspannor för att hålla slussar med mera funktionellt vintertid. Det innebär att rutan för utomhus elenergi inte motsvarar verklig energianvändning utomhus.

Hur uppgifterna är framtagna

Eget uppföljningssystem, Leverantörsuppgifter, Uppskattning (förklara på vilket sätt)

Uppskattningen av andelen verksamhetsel och utomhus samt inomhus har bedömts av personer med god kunskap om verksamheterna. Lokalytorna har inte kunnat separeras i uppvärmda eller ouppvärmda. Elanvändningen i inhyrda lokaler har inte kunnat hänföras till förnybara eller ej förnybara källor, men andelen i inhyrda lokaler är en liten del av totalanvändningen. I denna redovisning har vi antagit att all inhyrd elanvändning som har identifierat kommer från ej förnybara källor.

3. Miljökrav i upphandling

Antal upphandlingar med miljökrav

	Antal st		
	2014	2013	2012
Anskaffningar med miljökrav	31	23	16
Anskaffningar totalt	74	36	29
Andel anskaffningar med miljökrav	42 %	64 %	55 %

Värde av upphandlingar med miljökrav

	Värde kr		
	2014	2013	2012
Anskaffningar med miljökrav	142 877 000	102 398 000	1 122 528
Anskaffningar totalt	200 593 000	193 265 000	1 166 268
Andel anskaffningar med miljökrav	71 %	53 %	96 %

Beskrivning av insamlat resultat

Den statistik som redovisas är genomförda upphandlingar, inkl. upphandling av egna ramavtal. Detta innebär att det värde som redovisas för 2014 för ramavtalen är det beräknade kontraktsvärdet för hela avtalsperioden, inkl. förlängningsperioder trots att avropen kommer att ske under en fyraårsperiod. Värdet för ramavtalen bör redovisas enbart för 2014, inte de följande åren.

Hur uppgifterna är framtagna

Eget uppföljningssystem

Rapportering 2015 av energiuppgifter för 2014

Myndighet:

Sjöfartsverket

Organisationsnr:

202100-0654

Denna rapportering följer upp kraven i förordning (2014:480) om myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader. Denna rapportering ersätter tidigare rapportering som följde upp förordning (2009:893) om energieffektiva åtgärder för myndigheter.

Från 1 januari 2015 sker rapporteringen samlat till Naturvårdsverket.

Energimyndigheten sammanställer och analyserar denna rapport avseende energi. Sammanställningen kommer att ingå i den rapport som Naturvårdsverket ska skicka in till regeringen.

Har myndigheten något mål för energieffektivisering?

- Ja
- Nej

Om ja, ange målet under fråga 5 i rapporteringssystemet

Arbetar myndigheten med energifrågorna som en betydande miljöaspekt inom ramen för sitt miljöledningssystem?

- Ja
- Nej

Har myndigheten en strategi för sitt energieffektiviseringsarbete, innefattande nulägesanalys, mål samt handlingsplan med åtgärder, som utgör grunden för ert energieffektiviseringsarbete?

- Ja
- Nej

Inom vilka områden har myndigheten under det gångna året genomfört åtgärder för att minska energianvändningen?

- Energikrav i upphandling
- Avtal/samverkan med fastighetsägare för att minska energianvändningen
- Åtgärder för att minska myndighetens transporter
- Beteendeåtgärder för att minska energianvändningen
- Annat, nämligen.....

Det har tillkommit 4 bergvärmepumpar och 3 luft-/vattenvärmepumpar som ersatt olje- och elpannor runtom i landet. Ett flertal åtgärder på huvudkontoret i Norrköping för värmesystem, kylbaffrar, styr- och reglerutrustning samt driftsoptimering etc Anpassning av armaturer från kvicksilver till LED pågår överallt Försök med vindkraftverk på fyrar, Se vidare i Miljöledningsrapporten under Handlingsplan och åtgärder samt Måluppfyllelse

Krav vid upphandling

Har myndigheten ställt energikrav vid nytecknande av hyresavtal eller inköp av byggnader enligt förordning (2014:480) om myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader?

- Ja
 Nej

Om nej, ange vilket/vilka av undantagen enligt förordningen som ni grundar beslutet på alternativ om ni inte tecknat något nytt hyresavtal eller köpt in byggnad:

- Kostnadseffektivitet
 Ekonomisk genomförbarhet
 Hållbarhet i vidare bemärkelse
 Teknisk lämplighet
 Tillräcklig konkurrens
 Har inte tecknat något nytt hyresavtal eller köpt in någon byggnad sedan förordningen infördes
 Annat, nämligen: **Inga nytecknade hyresavtal eller inköp av byggnader**

Hur många inköp/upphandlingar har myndigheten gjort under det gångna året som överstiger tröskelvärdena?

22 stycken

Vid hur många inköp/upphandlingar, som överstiger tröskelvärdena, har myndigheten under det gångna året ställt energikrav enligt förordning (2014:480) om statliga myndigheters inköp av energieffektiva produkter?

0 stycken

Om ja, på vilken nivå har ni ställt kraven?

- Basnivå enligt Konkurrensverkets kriterier
 Avanceradnivå enligt Konkurrensverkets kriterier
 Spjutspetsnivå enligt Konkurrensverkets kriterier
 Använt kravkatalog för att ställa krav vid avrop från de statliga ramavtalen
 Annat, nämligen:

Om ni inte ställt krav enligt förordningen på alla upphandlingar som överstiger tröskelvärdena, ange vilket/vilka av undantagen enligt förordningen som ni grundar beslutet på?

- Kostnadseffektivitet
 Ekonomisk genomförbarhet
 Hållbarhet i vidare bemärkelse
 Teknisk lämplighet
 Tillräcklig konkurrens
 Har inte genomfört några upphandlingar som överstiger tröskelvärdena
 Annat, nämligen: **Ej applicerbar**

Har myndigheten ställt krav på produktionspecificerad förnybar el i sitt/sina elavtal?

- Ja
 Nej
 Delvis

Övriga frågor

Har ni outsourcat någon del av er verksamhet som har en betydande energianvändningen , t.ex. serverhall?

- Ja
 Nej

Om ja, ställde ni energikrav vid upphandlingen?

- Ja
 Nej

Har ni under året använt någon energitjänst eller avtal om energiprestanda för att finansiera renoveringar och genomföra planer för att bibehålla eller förbättra energieffektiviteten på lång sikt?

- Ja
 Nej

Om nej, varför?

- Ser inget behov av att använda energitjänster
 Ekonomiska hinder
 Juridiska hinder
 Bristande kunskap
 Annat, nämligen:

Ej ekonomiskt försvarbart

Har myndigheten minskat sin energianvändning som ett resultat av samverkan med er/era fastighetsägare?

- Ja
 Nej

Om ja, beskriv vilka åtgärder som genomförts som ett resultat av samarbetet.

Frivilliga uppgifter

Årlig verksamhetsel i myndighetens lokaler:

	Uppmätt	Uppskattat
Verksamhetsel (kWh)		5770104

Uppmätt verksamhetsel i kontorslokaler

kWh

Kvadratmeter kontorslokal med uppmätt elanvändning (ytan för uppmätt elanvändning enligt ovan)

kvm

[Anges i Atemp. Läs mer i definitioner för Energieffektiva](#)

Beskriv någon energieffektiviseringsåtgärd som myndigheten har genomfört under året med goda resultat. Om möjligt med resultat i kWh.